

Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań

tel.: 61 85 95 710; fax: 61 85 31 332; e-mail: poznan@rio.gov.pl

adres do korespondencji: skrytka pocztowa nr 223; 60-967 Poznań 9

Poznań, dnia 20 marca 2023 r.

WA-0280/7/2023

Przewodnicząca
Gminnej Komisji
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Dopiewie

W związku z pismem z dnia 23 lutego 2023 r. (znak: OPS.052.321.2023), dotyczącym możliwości sfinansowania zakupu monitoringu ze środków finansowych pochodzących z wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym z tzw. „małpkowego”, Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu przedstawia następujące stanowisko.

Z wniosku wynika, że: *„Na terenie Gminy Dopiewo zostały utworzone miejsca z przeznaczeniem do wspólnego spędzania czasu wolnego i integracji społeczności lokalnej. Z informacji pozyskanych od mieszkańców oraz służb mundurowych (straż gminna, policja) wynika, iż w miejscach tych często spotykają się osoby spożywające alkohol, co jest niezgodne z ideą przeznaczenia tych miejsc. (...) Monitorowanie wyżej wymienionych miejsc będzie miało na celu minimalizowanie/przeciwdziałanie spożywania alkoholu oraz przebywania w nich osób nietrzeźwych.”*

Zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165, z późn. zm.) dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 i art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ (dalej jako: „dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych”) będą wykorzystywane na realizację:

- 1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 4¹ ust. 2,
- 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, w której mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2

- i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Stosownie natomiast do art. 4¹ ust. 1 i ust. 2 zd. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Realizacja zadań, o których mowa powyżej, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Z kolei ustawa z dnia 14 lutego 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1492, z późn. zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 r., wprowadziła do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przepisy dotyczące opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. „małpek”.

Zgodnie z dodanym na mocy ww. ustawy przepisem art. 9² ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przedsiębiorcy hurtowi zaopatrujący przedsiębiorców detalicznych posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

do spożycia poza miejscem sprzedaży są obowiązani uiszczać opłatę w wysokości 25 zł za każdy pełny litr 100% alkoholu, pobieraną od napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

W myśl art. 9³ ust. 3 ustawy opłaty wnoszone za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml stanowią w wysokości:

- 1) 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych;
- 2) 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Stosownie do art. 9³ ust. 4 ustawy Gmina przeznacza ww. środki na „działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu”.

W dniu 3 września 2021 r. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej: „PARPA”) wydała opinię dotyczącą przeznaczenia środków pochodzących z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Zdaniem PARPA w pierwszej kolejności środki te powinny być przeznaczane na zadania, o których mowa w art. 4¹ ust. 1 ustawy. Dotyczy to zwłaszcza tych sytuacji, w których samorząd gminny uzyskuje dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości niewystraczającej na realizację wszystkich zadań wskazanych w ustawie oraz w Narodowym Programie Zdrowia. Taka interpretacja, zdaniem PARPA będzie także w pełni odzwierciedlała celowościowy charakter wprowadzonych zmian, tj. powiązanie wydatków na zadania służące przeciwdziałaniu negatywnym skutkom spożywania alkoholu. PARPA zauważyła jednocześnie, że szereg zadań jest realizowanych już obecnie w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, takich jak prowadzenie świetlic czy programów profilaktycznych i wpisuje się w politykę międzyresortową, obejmując swoją właściwością obszar zdrowia, polityki społecznej i edukacji. Dopiero zaś w dalszej kolejności opłaty te mogą być przeznaczane na zadania nieujęte do tej pory w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Z tym, że zadania te muszą mieć związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu. Związek ten każdorazowo będą musiały wykazać gminy, które zdecydują się na finansowanie zadań nieujętych w gminnych programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Z powyższego wynika, że obowiązkiem gmin jest przeznaczanie środków finansowych pochodzących zarówno z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml zgodnie z celami ustawowymi, czyli odpowiednio na realizację:

- gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, a także zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, w której mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, w tym zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu ujętych w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Wyjątkiem od tej zasady jest tylko i wyłącznie możliwość przeznaczania ww. dochodów na pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie ich państwa, wynikająca z przepisów art. 31a i 31b ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.).

Oceniając możliwość sfinansowania zakupu monitoringu miejsc przeznaczonych do wspólnego spędzania czasu wolnego i integracji społeczności lokalnej, w celu minimalizowania/przeciwdziałania spożywania w tych miejscach alkoholu oraz przebywania w nich osób nietrzeźwych, środkami pochodzącymi z wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, tut. Izba wskazuje, że analiza przywołanego powyżej przepisu art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzi do wniosku, że zawiera on szczegółowe upoważnienie ustawowe, określające materię, jaką pozostawiono uregulowaniu w drodze gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Posłużenie się przez ustawodawcę zwrotem „w szczególności” wskazuje z kolei, że objęty tym przepisem katalog zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych nie jest katalogiem zamkniętym i może swym zakresem obejmować także inne działania niż te które zostały wymienione w treści tegoż przepisu prawa, o ile będą one służyły zasadniczemu celowi jakim jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu. W ramach przyznanej gminom samodzielności w realizacji zadań własnych, rada gminy jest upoważniona do wyboru środków zapewniających realizację określonego w art. 4¹ ust. 1 ustawy celu.

Jednocześnie tut. Izba wskazuje, że przy opracowywaniu gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i jego realizacji należy korzystać z rekomendacji Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom – dalej jako: „KCPU” (dawniej PARPA) realizowania i finansowania gminnych

programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, wydawanych corocznie i publikowanych wcześniej na stronach PARPA (<https://www.parpa.pl> w zakładce Informacje dla gmin > Rekomendacje), a obecnie na stronach KCPU (<https://kcpu.gov.pl> w zakładce Współpraca z samorządami > Rekomendacje i wytyczne do realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii).

W Rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2023 roku (str. 86) KCPU wskazało, że *„Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy i utrzymanie porządku publicznego nie należy do zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii (niezależnie od przyczyn określonych zdarzeń), ale do innych zadań własnych gminy, jednak włączenie tej tematyki w ograniczonym zakresie do gminnych programów jest możliwe. Przykładem takich działań może być podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi. Jedną z umiejętności potrzebnych do skutecznego i profesjonalnego wykonywania swoich obowiązków przez przedstawicieli służb, np. policji, straży miejskiej, pogotowia ratunkowego, pracowników socjalnych, jest umiejętność nawiązania kontaktu z osobą nietrzeźwą. W tym celu samorząd gminny ma możliwość zorganizowania lokalnych szkoleń dla przedstawicieli poszczególnych służb z zakresu komunikacji interpersonalnej i postępowania z klientami (pacjentami) będącymi pod wpływem substancji psychoaktywnych”*.

Najwyższa Izba Kontroli w trakcie kontroli pt. „Realizacja i wykorzystanie przez gminy województwa mazowieckiego dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych” (nr ew. I/19/002/LWA), powołując się m.in. na rekomendacje PARPA, zakwestionowała możliwość zakwalifikowania wydatku na zakup i instalację monitoringu wizyjnego w centrum miejscowości jako wydatku związanego z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i sfinansowanie go z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, wskazując, że zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy i utrzymanie porządku publicznego nie należy do zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych określonych w art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (niezależnie od przyczyn określonych zdarzeń), ale do zadań własnych gminy dotyczących zabezpieczenia porządku publicznego, wynikających z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) – por. Wystąpienie pokontrolne nr LWA.411.002.10.2019, skierowane do Gminy Szulborze Wielkie.

Również PARPA w broszurze „Informator dla radnych. Rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie” (dostęp: <https://www.parpa.pl/images/file/INFORMATOR%20DLA%20RADNYCH.pdf>) wskazała, że: *„Podejmując decyzję o przekazaniu tych środków na inne*

cele, gmina narusza prawo. Przykładem zadań, które nie mogą być finansowane w ramach gminnego programu, jest m.in. wspieranie uniwersytetów trzeciego wieku, finansowanie monitoringu miejskiego czy działalności izb wytrzeźwień.” (tabela na str. 3 broszury).

Odmienne stanowisko zajął natomiast Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 7 lipca 2015 r., sygn. akt II GSK 1271/14. NSA oddalając skargę kasacyjną Wojewody Opolskiego od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 6 marca 2014 r., sygn. akt II SA/Op 40/14, w sprawie ze skargi Gminy Nysa na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Opolskiego z dnia 3 grudnia 2013 r. (nr NK.III.4131.1.87.2013.LM) w przedmiocie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazał, że: „(...) w ramach przyznanej Gminie samodzielności w realizacji zadań własnych Rada była upoważniona do wyboru środków zapewniających wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 4¹ ustawy. Przewidziane przez Radę Miejską w kwestionowanym przez organ nadzoru przepisie § 5 ust. 2 pkt 5 lit. b uchwały wykonanie monitoringu wizyjnego w celu zminimalizowania negatywnych zdarzeń związanych ze spożywaniem alkoholu, stosowaniem przemocy i działalnością dealerską, mieści się - zdaniem Sądu - w granicach przyznanego Gminie upoważnienia ustawowego. Przede wszystkim dostrzec należy, że wskazane działanie stanowi kontynuację realizowanego już wcześniej przez Gminę monitoringu, który w ocenie skarżącej służył do tej pory profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych na terenie Gminy Nysa, ponieważ wpływał na zmniejszenie niekorzystnych zdarzeń związanych m.in. ze spożywaniem alkoholu. Taki wniosek płynie z przedstawionej w uchwale w § 4 diagnozy, a wyrażona w niej ocena pozwoliła Radzie na sprecyzowanie - m.in. w spornym zapisie Programu - potrzeb społecznych i lokalnych w omawianym zakresie. Niewątpliwie, również sposób sformułowania zadania polegającego na wykonaniu monitoringu wskazuje, że zostało ono ściśle powiązanie z problematyką Programu, jego celami i zadaniami, do których w § 5 ust. 2 pkt 5 uchwały zaliczono profilaktykę i przeciwdziałanie patologiom społecznym, w szczególności przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy. Podkreślenia wymaga, że przyjęty przez Radę Program nakierowany jest m.in. na rozwiązywanie problemów alkoholowych, a jednym z tych problemów jest przemoc i inne negatywne zdarzenia związane ze spożywaniem alkoholu. W § 5 ust. 1 pkt 1 i 2 uchwały wyraźnie postanowiono, że głównym celem Programu jest zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych i innych zjawisk patologicznych, w tym przeciwdziałanie przemocy oraz zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz innych zjawisk patologicznych, w tym eskalacji przemocy. W ocenie Sądu, monitoring tych punktów miasta, w których występują komentowane, patologiczne zjawiska, będzie również służył realizacji zadania określonego w art. 4¹ ust. 1 pkt 6 ustawy, tj. podejmowaniu interwencji w związku z naruszeniem przepisu określonego w art. 15 ustawy, zgodnie z którym zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości (pkt 1); osobom

do lat 18 (pkt 2); na kredyt lub pod zastaw (pkt 3). Sądowi wiadomo bowiem z urzędu, że w postępowaniach o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych występowały przypadki, gdy to właśnie monitoring ujawniał nieprawidłowe zachowania sprzedawców polegające np. na sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim, czy też osobom, których zachowanie wskazywało, że znajdują się w stanie nietrzeźwości.

Przedstawionego powyżej stanowiska Sądu nie może zmienić okoliczność, że sporny monitoring będzie miał równocześnie wpływ na poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego. Tym samym, nie do zaaprobowania jest stanowisko Wojewody, który właśnie w tych kategoriach rozważał charakter monitoringu, i uznał, że nie mieści się on w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Z treści zakwestionowanego zapisu uchwały nie wynika, by chodziło w nim o ogólny monitoring ulic czy wszystkich niebezpiecznych miejsc miasta. Stwierdzono przecież wyraźnie, że chodzi o zminimalizowanie negatywnych zdarzeń związanych ze spożywaniem alkoholu, stosowaniem przemocy i działalnością dealerską. Temu właśnie celowi ma służyć wykonanie monitoringu wizyjnego miejsc szczególnie narażonych na występowanie tych patologicznych zjawisk. Tak określone kryteria dotyczące planowanego do realizacji monitoringu nie pozwalają na postawienie Radzie zarzutu przekroczenia przysługujących jej kompetencji przez wprowadzenie do Programu zapisu zapewniającego ogólne bezpieczeństwo w Gminie.

Prowadząc kontrolę zaskarżonego rozstrzygnięcia nadzorczego, Sąd miał także na względzie, że przewidziane w uchwale działanie w postaci wykonania spornego monitoringu stanowi realizację nałożonego na jednostki samorządu terytorialnego obowiązku podejmowania takich działań, które służą określonym w art. 1 ust. 1 celom ustawy, w tym m.in.: ograniczeniu spożycia napojów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu powstawania i usuwania następstw nadużywania alkoholu. W ocenie Sądu, już sama świadomość monitoringu wpływa na zachowanie osób spożywających alkohol, spełniając wobec nich funkcję prewencyjną.”.

O ile możliwość ujęcia zadania polegającego na budowie monitoringu w miejscach przeznaczonych do wspólnego spędzania czasu wolnego i integracji społeczności lokalnej w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz sfinansowanie wydatku na zakup i montaż monitoringu z wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych budzi wątpliwości, to w ocenie tut. Izby możliwe jest sfinansowanie przedmiotowego wydatku z wpływów z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, o ile faktycznie monitorowanie tych miejsc będzie miało na celu minimalizowanie/przeciwdziałanie spożywania alkoholu oraz przebywania w nich osób nietrzeźwych.

W przypadku przeznaczania środków z ww. opłaty ustawodawca nie zastrzegł bowiem, że mogą być one wydatkowane wyłącznie na cele określone w gminnym programie profilaktyki

i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów (druk sejmowy nr 210), na mocy której wprowadzono do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi m.in. przepis art. 9³ ust. 4, wskazano, że: „*Wpływy z opłat stanowiące dochód gminy będą przeznaczane na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu (zatem zadania własne samorządu gminy związane przykładowo z polityką społeczną, zdrowotną lub inne działania związane z profilaktyką lub rozwiązywaniem problemów związanych ze spożyciem alkoholu)*”.

W Rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2023 roku (str. 133) KCPU wskazało, że dochody z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml „*mogą być przeznaczane na zadania nieuwjęte do tej pory w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Z tym że zadania te muszą mieć związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu. (...) Wydaje się, że taki związek mógłby zostać wykazany np. przy finansowaniu izby wytrzeźwień, pomocy dla osób w kryzysie bezdomności uzależnionych od alkoholu (np. finansowanie noclegowni). Dodatkowo w opinii KCPU, przy ocenie zasadności finansowania zadań z ww. opłat, powinien być brany pod uwagę również dodatkowy element, tj.: czy powyższe zadanie nie jest zadaniem własnym innego podmiotu i nie jest finansowane przez inne podmioty, np. przez NFZ albo policję. W opinii KCPU wspomniane opłaty nie powinny być wydatkowane na zadania statutowe innych jednostek, np. nie powinny być przeznaczone na pomoc materialną, nawet jeśli ubóstwu towarzyszy problem alkoholowy, ponieważ jest to zadanie pomocy społecznej i tylko ona ma prawne instrumenty do weryfikacji finansowej sytuacji danej osoby pod kątem świadczenia socjalnego. Podobnie nie należy z tych środków doposażać policji, np. poprzez zakup benzyny do samochodów, ponieważ policja realizuje swoje odrębne ustawowo zadania. Dodatkowo przy wydatkowaniu środków z opłat powinno się brać pod uwagę ich efektywność i skuteczność, tak jak przy pozostałych zadaniach finansowanych ze środków publicznych.*”.

Ustawodawca stworzył zatem szersze możliwości wydatkowania ww. środków niż w przypadku wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Użyte w art. 9³ ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pojęcie „*lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu*” jest pojemne znaczeniowo. W tym kontekście kluczowa więc będzie możliwość powiązania danego wydatku z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu. W ocenie tut. Izby w przypadku wydatku, o którym mowa w zapytaniu, związek taki występuje.

Dodatkowo tut. Izba wskazuje, że zgodnie z art. 4¹ ust. 1 w związku z ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii mogą zostać ujęte jedynie zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Tym samym ujmowanie w nim zadań wykraczających poza ten zakres, tj. wykraczających poza zakres profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, lecz mieszczących się w kategorii zadań mających na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, nie wydaje się prawnie uzasadnione. Z drugiej zaś strony wydatki, które wpisują się w zakres określony w art. 4¹ ust. 1 ustawy, powinny znaleźć odzwierciedlenie w gminnym programie niezależnie od tego, czy są finansowane ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, czy też ze środków pochodzących z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

Stanowisko prezentowane przez Izbę nie stanowi wiążącej interpretacji prawa, a jedynie pogląd Izby w zakresie objętym pytaniem.

Prezes Regionalnej Izby
Obrachunkowej w Poznaniu

/-/ Grażyna Wróblewska

Do wiadomości:

Pan

Paweł Przepióra

Wójt Gminy Dopiewo